

REDACȚIA

Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
an 20 cor.
6 m 10 cor.
3 m 5 cor.
1 m 2 cor.
de Duminecă pe an 4 cor.
România și străinătate pe an
40 franci.

scripse nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERTIUNILE:

de un sf. garzon, pentru două sf.
lacl. A doua parte 12 lacl. A treia
parte 12 de fiecare parte.

Aici abonațiunile, cărți și manuscrise
se dau a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate

Teritoriul străinătății nu se primește

Undrumarea noastră.

Ziua în care s'a încheiat pactul dualist, st nenorocită atât pentru popoarele de excepție Habsburgilor în genere, cât și pentru Români în deosebi. Nu poate, cei din urmă să știe, ce s'ar fi întâmplat, la 1867 nu s'ar fi încheiat pactul, ne dărim însă luptele urite ce s'au desfășurat de atunci și până astăzi, ne dăm seamă de starea vrednică de jale, la care a ajuns monarhia, și suntem pătrunși de convingerea, că mai rău decât așa nu ar fi putut să fie lucrurile, ori-și-care alta ar fi fost soluția, și că nici un om, care doborâse desfășurarea pacifică și firească a popoarelor din valea Dunării, nu mai poate să dăruie cu toată inima pactul dualist. Mai puțină putem să-l susținem noi Români, întrucât urgisit ni-a fost chiar dintr'un început să zădărim în zi zi mai urgisit ni-s'a făcut.

Timp de două sute de ani însă monarhia habsburgică a fost razimul vieții naționale românești, și nu ne socotim destul de rău să ne lăsam de acest razim.

Biserica noastră, atât cea greco-catolică, cât și cea ortodoxă, sub ocrotirea Habsburgilor s'a organizat și s'a întărit. Școlile noastre bunavoința Habsburgilor au fost înființate. Așezămintele noastre culturale toate au primit pecetea pajurei cu două capete.

Sunt acum peste două sute de ani, în timpul negocierilor dela Carlovei, Polonia și pe Moldavia, și pe Muntenia, și s'ar fi făcut, dacă curtea din Viena, aliata ei, nu fi stăruit și ea cu încă mai multă înădărmie, ca cele două țări românești să-și păstreze individualitatea.

Patru zeci de ani în urmă, când Imperiul Carol VI. era încurcat cu stabilirea unei politici pragmatice, Rusia a voit să profite de ocaziune, ca să ocupe ea țările române: Carol VI. s'a aliat cu ea, ca să-i răsturneze planurile.

Alți trei-zece-de-ani în urmă Ecaterina II. care ajutase pe Maria Terezia în răsturnarea de șapte ani, a ocupat țările române și s'a organizat ca provincii rusești. Maria Terezia a înduplecat-o să se retragă.

Alți cinci-spre-zece ani în urmă, la 1788, Imperiul Iosif II. s'a aliat cu Ecaterina II., ca să asigure posesiunea țărilor române.

La 1830 Rușii s'au făcut stăpâni pe țările române și stăpânul ar fi și rămas, dacă Austria nu i-ar fi înduplecat să se mulțumească cu protectoratul.

În timpul războiului Crimeei Austria a ocupat țările române pentru-ca ele să rămână ferite de calamitățile războiului.

E între Habsburgi și poporul român o strinsă și învederată legătură de interese, pe care oamenii politici ai Românilor nici în România, nici mai ales în țările de sub coroana Sf. Stefan nu pot s'o treacă cu vederea, și ori-și-care ar fi atitudinea cercurilor din Viena, când vorba e de puterea monarhiei habsburgice, Româniții toți sunt pe partea celor ce-și dau silința s'o crească.

Dacă nu avem cuvinte de a susține dualismul, care nouă numai rele ni-au adus, încă mai puține cuvinte avem să-l combatem alături de cel ce-și închipuiește, că un stat ungar independent ar putea să fie un razim serios pentru cine-va în lumea aceasta.

Avem să sprijinim pe ori-și-cine, care vrea să crească puterea Monarhiei, și dacă ea tot se va surpa, vom vedea apoi, încotro avem să apucăm. În tot cazul nu un stat național maghiar are să ne dea ceea-ce vom fi pierdut prin surparea aceasta.

IOAN

Ministeriu de comerț în

Interesant, că până acum toată acea două state n'au avut ministeriu de comerț, care au avut cel mai mare rol în comerțul universal: Anglia și Statele-Unite. În Statele-Unite s'a organizat acum un ministeriu de comerț, fapt, ce s'a dovedit atât de folositor, că și Englezii — socotind după ultimul mesaj de tron — vor institui un ministeriu al comerțului și va fi cel mai mare ministeriu dintre toate.

De pe la audiențe. Regele a primit foarte mulți politicieni maghiari. A mai fost în Burg și Tomasić, șeful fracțiunii croate. Punctul lui de vedere era de mai înainte cunoscut și aceasta în deosebi, ce privește atitudinea Croaților în chestia militară. Tomasić adevărat spusese mai înainte, că dacă se dă drept de limbă de comandă limba maghiară regimentelor ungurești ale armatei comune, atunci ei, Croații, pretind ca regimentele recrutate din Croația să fie comandate croaște. Doar și honvezimea croată are drept limbă de comandă tot pe cea croată. Faptul le-a părut ziarelor maghiare drept un atac prea îndrăzneț, și în articoli de fond, sub — și port articoli au răspuns și-au cercat să combată aserțiunile lui Tomasić. Ba unele ziare au mers până acolo, c'au afirmat, că M. Sa ar fi zis însuși, că cererea e ilegală, fapt, ce ulterior a fost desmințit de Tomasić.

Împrejurarea trebuie trecută nițel și prin prisma eugelării noastre. Tomasić a zis, că ei, Croații, pretind armată croată și pretensia și-a motivat-o afară de stipulațiile autonomiei croate cuprinse în lege și prin însuși motivul cardinal al partidelor maghiare: din punct de vedere practic e mai binevenită pentru formarea și creșterea militară a armatei croate.

Et nunc ... soldatul Român româneste instruit nu va fi mai bine educat — privim chestia din punct de vedere pedagogic —? Dacă legea e făcută pentru viața practică, după cum trebuie să fie făcută, n'avem oare drept să cerem, ca regimamentele aproape dea-întregul românești, să fie conduse în limba regimentului?

Regele în Budapesta. Regele — după cum se anunță semioficios — în 19 l. c. va sosi în Budapesta, unde va sta trei săptămâni.

Influente străine în Balcani.

Balkanul e pământul influențelor străine. Micile țărișoare, principatele mici dimpreună cu marea și întinsa Turcie trăiesc sub impresia ideilor străine și adevărat deodată sub mai multe influențe, fie exclusiv un neam, o țară aici își plasează capitalul financiar și intelectual. Cât de departe e Constantinopol, au încercat popoarele să mearse cu armele în mână, ori cu banii în buzunar. Căci în ziua de azi influința economică e cu mult mai de preț, decât cea politică.

Nu mai în felul acesta, politica diplomatică a Germaniei în Turcia.

S'a inaugurat această politică după victorioasele lupte din 1866 și 1870.

Puterile interesate urmaseră până atunci o politică de umilire a Turciei, ridicând tot, ce e creștin. Germanii însă lucră cu arme contrare. Au făcut o politică oportunistă... Fară să lase la o parte considerațiile filantropice, fără să uite a-și adăpa idealurile politice la izvorul dădător de legitimitate și orgoliu al concesiilor pentru Creștini, Germania a urmat în prima linie scopurile sale egoiste. «Omul politic nu e moralist» zicea Bülou la o interpelație, când cu masacrele din Armenia.

Cealaltă și-au bătut joc de Turci; Germania le-a admirat tot ce aveau, ca moravuri, credințe, tradiții.

Și lumea musulmană fu câștigată în modul acesta pentru ținta, ce Germania o urmărea. Wilhelm II. făcu vizită metropolei musulmane... faptul fu considerat ca un tribut, ce creștinătatea victorioasă, aducea Islamului.

Turcii se interesară de tot, ce e german; le făcură loc în orașe, administrație, le învățară limba și-i considerară de adevărați protectori ai cauzei musulmane.

Și influința crește acum cu atât mai mult, cu cât scade vertiginos de repede influința rusă, ce și-a pierdut prestigiul în urma înfrângerilor dela Liaoyang și Mukden.

Cel mai excelenți profesori și medici contra morburilor de plămâni, afecțiunilor organelor de respirație, precum: bronchită cronică, tuse convulsivă,

și mai ales este recomandat Convalescenților după influență. — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtează tusea și flegma și face să înceteze asudarea de noapte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. În farmacia să capătă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provăzută cu firma de mai jos

277

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Sviteră).

Sirolin

Franța cu gândul tot la revans pentru Sedan a cedat locul sau până acum puternic consideratului său aliat, Rusia. Ea, care trecuse când-va de liberatoarea popoarelor creștine balcanice, prin faptul unei inerti poate impuse, și-a pierdut terenul. Rusia s'a dovedit incapabilă, când e vorba de un război în mare, așa că nu va mai fi așteptată cu stăpări multă vreme.

Germania însă nu e numai temută, ci și respectată, ca una, ce promovează interesele otomane. Politica visionară poate zice: *vedi iam alios ventos...* dar lumea constată starea faptelor și împrejurările le afirmă.

Pe lângă puternica influință germană o floare nouă își răspândește odoarea plăcută în marele imperiu al Porții... e singurul stat balcanic civilizat și civilizator tot de-odată: **România**. Pe lângă Bulgarii, care-și afirmă drepturile cu băta și glonțul, politica României e subtila diplomatie. Resultatele ajunse pot fi considerate de adevărate succese diplomatice. Și ea are destule titluri, cari o silesc la aceasta. E vorba de soartea atâtor frați, cari dela ea își așteaptă fericirea.

CORBI...

Corb la corb nu-și scoate ochii, — zice un proverb.

Așa și domni dela comitat: după ce fibraul Csukay dela Chișineu a căzut cu rușine la alegerea de deputat față de directorul ziarului nostru, au făcut ei ce au putut și duseră la îndeplinire ca ministrul de interne să respingă apelata. După ce și să-l pună pe Csukay ear în judecată, dar el se dedă demisia și după ce a fost demis să se facă o nouă alegere.

Românii nu se vor lăsa însă, ci Vasile Goldiș și soții, cari au făcut o scrisoare scrisă de altfel de toți membrii parlamentului români aradani) vor duce treaba până la înalta curte administrativă și dacă va trebui chiar în — Dietă.

E vremea să fie odată demascată tovarășia celor, cari cred că se pot menține la putere eludând legile.

CRIZA.

S'au preconizat în fine condițiile, ce atât curtea, cât și opoziția unită le va primi și adică: *Dela bataillon în jos comanda va fi în armata comună maghiară*; oficerii capătă aviso nemțesc, comandă însă ungurește; judecătoriile militare vor avea și mai departe limba germană, dar acusatul și apărătorul vor putea vorbi și în limba lor maternă. Regele voeste tariful vamal independent, nu dorește, însă, ca eventual să se nască între cele două state război vamal. Ear reformele electorale, reforma dărilor, reformele sociale vor fi primite de regele, în forma ce i-se vor prezenta.

În fruntea noului cabinet, ce peste câte-va zile va fi, va sta *Andrassy* ori *Wekerle*.

Reichsratul.

Ministrul președinte *Gautsch* a răspuns și comentat tema pusă pe tapet de propunerea lui *Derschatta*. A declarat, că el și tovarășii lui sunt totdeauna gata a apăra și lupta pentru interesele Austriei, deși el crede, că *uniunea vamală și economică e forma cea mai bună a împreună-viețuirii celor două state*.

Kossuth despre situația.

În loc de frunte scrie *Franzi* articol în *M-g*. El și-a pierdut ori-ce speranță, că domni-torul se va obicinui cu noua stare de lucruri. Dar — mai adaugă — el va trebui să facă, aceea-ce ce cere opoziția unită, altcum pace nu va fi în parlament. Accentuează *rezistența pasivă*, puternică atunci și eficace, când tu ești puternic; pe ori-ce teren trebuie bine cimentat viitorul și prezentul trebuie promovat în mod pipăibil.

E modest de tot bietul *Franzi*. Când are puterea în mână vrea să fie renitent, să facă rezistență pasivă cu vorbe, pe când de fapt e foarte activ. Iară, scrie vorbe și mai sus de tot, că să scrie ceva îndurător, că el și corbele nu con-

„Materiile“

„Materiile“ din *„Materiile“* —

„Materiile“ din *„Materiile“* — punctațiunile *tracșatiunilor* dela 1807, abia s'a așezat pe hârtie, și numai decât au început să se însceneze schimbări importante în armata comună. Disolvarea regimentelor din granița mitară a devenit fapt, și teritoriile întinse cari sute de ani au stat sub administrația militară, a trecut în administrația Ungariei și Croației.

Granița militară era până aci un nesecat de ostași bravi și viteji, la a călute militară supremul beliduce putea o fiecare moment.

Grănicerul și-a părăsit moșia și familia întrebe și fără să mormăie, el mângâie săi că împăratul îi cheamă și mulți dintrii se mai întoarseră.

Câmpiile de lupte în Franța, în Italia și Germania, unde în anul 1813 parte la lupta de eliberare, sunt adăpate de grănicere și cei ce să rentoarseră în lor au fost mostre de virtuți militare pentru generația următoare.

Trenarea militară n'a fost nici când pedecă pentru instrucția intelectuală și a civil (Este adevărat, dar se făcea cu scop de a germaniza. Nota traducătorului).

Școala matematică în Caransebeș, și în stadt (Croația) au jucat un rol principal în lelealte instituții militare — nu numai în ei și în sate erau școli bine organizate pentru și școli medii pentru inteligență, în propunea în limba poporului și ca studiu gat era și limba germană (sic).

Ordine și disciplină era în fiecare familie fiecare familie își avea casa sa proprie (are fiecare Român cât de sărac casa sa pământul său propriu, pășunea sa proprie, începau la beneficiul pădurilor cu toții, de familie se supuneau cu drag părinților la pământul ce era introdus în cartea fundus era iertat să se vindă sau schimba nimic și știrea comandei militare și cu toată disciplina, totuși a trăit grănicerii îndestulați și prejurări casnice și economice regulate este! N. Trad). Ungaria constituțională nu ocaziunea de a cere disolvarea grănicerii care le era foarte incomodă și incorporarea leia la Ungaria și știu a duce la îndeplinire stă politică a sa în timp scurt.

Din cele 18 regimente grănicerești să câteva regimente de infanterie de linie, a cercuri de întregire sunt în Ungaria.

Abia s'au desființat granița militară, pură ordinațiunile de maghiarizare în

Grănicerul rabdă cu indulgență.

„Împăratul și-a uitat de noi“ se aud rile lor și plângerile lor, când sunt adunați, dar țin și azi din tradițiune la împărat domnitoare.

Regimentele nou înființate și-au cobravura și credința și virtutea militară și împrejurările noi, ca — așa numite reg ungurești — așa regimentele Littane, Or Varasdiene, Brodene și Petrovaradine etc. n schimbă modul de gândire referitor la

CURIER LITERAR.

I.

Un bun traducător. — „Minerva“ din București.

(*) Ce rol joacă în literatură traduceri, nu mai e nevoie s'o spunem. Îndeosebi la popoarele tinere, cu literatură mai săracă, traduceri bune sunt pârgie culturală.

Starea noastră culturală e avisată și ea la traduceri. Nu cunoaștem atâtea limbi în cât să putem citi direct pe autorii mai mari. Traducătorilor buni istoria noastră literară trebuie să le consacre deci loc de onoare.

Între acești traducători numărăm pe simpatul nostru coleg dela „Universul“ din București, *B. Marian*. Îl cunoaștem încă de pe când da traduceri admirabile în „Vatra“. Acum, de curind, am primit în traducerea d-sale *Paradoxele sociale* de Max Nordau.

Dl Marian traduce așa de bine: într-o românească curată, cu grije și pricepere a operei ce traduce, în cât n'avem de cât cuvinte de laudă la adresa d-sale. Merit a câștigat însă nu numai prin felul cum traduce, ci îndeosebi pentru ceea ce traduce.

La noi, Românii, nu prea sunt cunoscute operele lui Max Nordau. De aceea poate și păreri noastre asupra activității lui literare sunt diferite. Unii îl laudă, alții îl detestază. Îl detestază îndeosebi pentru *cosmopolitismul* său. *Paradoxele* vor avea darul să împace și pe naționalistii cari detestază cosmopolitismul lui Max Nordau. În capitolul VI al acestui volum de 156 pagini Max Nordau tratează adică despre *naționalitate*.

Pe 26 pagini cosmopolitul Max Nordau

scrie despre naționalitate cu o vervă și sentiment care ar face cinste ori și căru — naționalist, ear dl Marian pare că a pus multă grije și căldură îndeosebi în traducerea acestui capitol, pe care-l vom și reproduce.

Ori care ar fi de altfel părerea unora și altora asupra scrierilor lui Max Nordau, un lucru recunosc toți: este interesant tot ce scrie! Ear cine vrea să cunoască spiritul acestui îndrăzneț autor, desigur va grăbi să-și procure traducerea de mai sus a d-lui B. Marian.

Chiar acum citim de altfel în ziarele din București știrea că dl Marian a tradus „una din cele mai frumoase bucăți în prosă a *Carmen Sylvei*: *O rugăciune*“. Iubitorii de traduceri bune și mai ales adoratorii marelui poet așteaptă, desigur, cu dor să citească și această traducere a d-lui Marian.

— Mai săptămănaile trecute am primit din București o grămadă de cărți, apărute toate în editura și tipografia „Minerva“. Ni-s'au trimis anume: *Teatru*, vol. IV, de V. Alexandri, *Poesii* de D. Bolintineanu, *Poesii* de Maria Cunțau, *Chipuri și graiuri din Bucovina* de Em. Grigoroviță, *Frumos*, de Constanța Hodoș, *Drumuri și orașe*, *Pe drumuri depărtate* și *Sate și mănăstiri* de N. Iorga, *Dureri înăbușite*, *Crâșma lui Moș Precu* și *Șoimii* de M. Sadoveanu, *Moșneagul dela Munte* de Iules Brun și N. Papahagi, *Din viața marinarului* de Gh. A. Teodoru.

În cadrul acestui foileton nu-mi poate trece prin minte să fac o dare de seama asupra cuprinsului acestor cărți. Despre teatrul lui Alexandri și poeziile lui Bolintineanu nici că ar fi nevoie. Celelalte volume însă merită așa zicând fiecare câte un studiu separat.

Iorga și *Sadoveanu*, apar ca două luând nu numai felul distinct cum scriu, în ce privește puterea lor de creare. De ne reconstituie trecutul din darimaturile scripturile mănăstirilor, ne poartă prin cele frumoase părți ale României și nu se nește să descrie numai, ci judecă, adesea dar totdeauna drept și îndeosebi — în *Sadoveanu* descrie vitejia strămoșească (mii) și moravurile poporului (în celelalte lume). N'ar trebui să fie la noi un carturar român care să nu aibă în casele ceste scrieri; ca premii la examene de ar trebui să fie împărțite, căci o educație profundă nu se poate da tinerimii.

Maria Cunțan și Constanța Hodoș preciate îndeosebi la noi, căci d'acți și voltat talentul și tuturora ni-e spre mazi az ocupă loc de frunte între literatură Români.

Grigoroviță și Papahagi descriu culul lor natal, ear Teodoru peripețiile marinar.

Iubitorii de literatură trebuie să înoscători institutului de arte grafice „Minerva“ parte pentru înlesnirea ce face autorilor lor opere le editează, parte pentru arta tipărește toate cărțile. Să explicăm înlesnire: într'adevar, mare înlesnire trebuie face, când ne putem procura volume de 2—300 pagini pentru câte 1—2 lei.

E vorba numai ca librarii nostri să procure toți *tot ce apare* în editura „Minerva“ ear carturarilor nostri să le cumpere nu ei, dar să le împrăstie în popor.

Românii bănăţeni în regimentul 43 luptară bravură nădătoare în „Boche di Cattaro” în lupta contra Montenegrinilor şi contra Bocheilor (locuitorii Bochei di Cattaro, fahini italieni, aduşi montenegrii amestecaţi cu sălbaticii Alpezi. Nota Traducătorului) cu atâta rezignare încât comandantul lor Feld-Marechal-Lieutenant, (Locotenent-Mareşal-Campestru) Iovano- (de origine Român, dar slavizat) separat le-a scris „vitejia” ostaşilor români din Bănat, care azi se află în sala magistratului din Caransebeş, cadre aurite spre vecinica pomenire a scum- amintiri a bravurei reportate în Boche di Cattaro de vitejii Români.

Cu mândrie priveşte regimentul de infanterie 50 la stindardul decorat cu Medailla de aur care regimentul 50 a primit-o în anul 1849 regiment grănicer transilvănean, ca semn de cunoştinţă împărătească cu inscripţia prea gra- ră: „Pentru serviciul creştin” pentru toate purile.

S’ar mai putea aminti nenumărate fapte glo- ase a grănicerilor militari, a poporului român lar în Bosnia şi Herţegovina, până când po- ungurese la toate acestea n’a contribuit măcar cu un strop de sânge, ci în 1849 de- dinastia de detronată.

Şi cu toată această glorie dovedită de is- a popoarelor grănicere, unde au ajuns ne- acestor eroi nebiruibili?

„O deşertăciune! deşertăciunilor, toate sunt deşertăciune”, toate se schimbă pe lume.

Astăzi nepoţii acelor eroi trag în jugul de- al constituţionalismului ungurese, din gra- împărătească: adevărată „patria”.

Acelaş.

MULTĂMITĂ.

Nenumeroase semne de condolenţe la derea grea îndurată prin trecerea la eterne a mult iubitului şi neuitatului soţ George Lazăr avocat, multămită al acelor dame şi domni cari au de- ununţi pe cosciug şi cari dând repo- ultimul onor. l’au însoţit până la de odihna.

Arad, la 17 Martie 1905.

Văd. Hermina Lazăr
nisc. Papp.

Războiul ruso-japonez.

Altă înfrângere a Ruşilor.

Petersburg, 18 Martie. După- ce au putat Tielingul, cetate întărită pu- nic, Japonezii au urmărit trupele eştii, cari fugeau spre nord de Tie- g. Ajungându-le s’a încins, o luptă meenă, în care Ruşii au pierdut 000 soldaţi şi aproape toate mu- tile.

— La Karbin au fost transportaţi 000 răniţi.

Numărul celor căzuţi în captivitate 65.000, la Mucden au rămas răniţi şi 20.000. Intreaga pierdere a celor din imele 5 zile se urcă la 125 - 130.000 daţi.

Petersburg. Ştirea despre ocuparea lui eling a produs mare panică în Tarsko- do. Cel bine informaţi ştiu, că nici cel infocaţi aderenţi al continuării război- u nu mai se ’ncred în victoria armatelor se, fiind-că o nouă armată de 400.000 se putea foarte greu întruchipa. Panem însă ul, că s’ar organiza noua armată, dar mal peste şase luni va putea sosi pe câm- de luptă. Armata rusă din Azia va fi de nimicită până atunci, că nouă armată va găsi în Azia nici o bază şi deci la ator ar fi duşi soldaţii noi. Ş’apoi luarea ul nou împrumut s’a zadărnici în Franţa. Berlin. «Lokal-Anzeiger» a primit din Petersburg ştirea următoare: Affairul Grip- penberg-Kuropatkin judele Dragomirov l’a

decis nefavorabil pentru Kuropatkin. Grip- penberg va însoţi de bunăseama pe Drago- mirov în Mandjuria şi din nou va lua co- manda armatei sale. Se zice, că Grippen- berg ar fi zis cătră ţar:

— Majestate, sunt gata a mă întoarce în Mandjuria şi a lupta ca soldat de rind sub ordinele unui strajameşter, dar M. Sa nu poate dori, că să servesc sub un coman- dant de tot inactiv.

Răvaş dela Sibiu.

Zori de primăvară. — „Năpasta” în nemţeşte. —

Producţia meseriaşilor. — Petrecerea tinerimii.

— Program pentru viitor.

(Urmare şi fine.)

Mărturisesc că mersesem la petrecania asta cu condeiul muiat în stirigoaie. Şi iată de ce. În consfătuirea prealabilă a tinerimii se primise, după toate formele parlamentare, ideea de a se aranja o petrecere „în stil mare”, la care să se invite şi neamurile cu buze străine din Sibiu, împreună cu toată ofiterimea. Cum adevărat? Tra- dare, lăsată, atestat de paupertate vreii voi? Tinerimea română din vestitul oraş al Sibiului să n’abîă duhul trebuincios pentru a pune la cale de sine şi pentru sine, o simplă petrecanie cu joc, care în sfârşit nu-l tocmăi mare diplomă- nie? Ş’apoi sabia şi pîntelul! Încălcaiele ofice- rilor nu sunt bătute cu sula atâtea cuie, câte te- puşe şi îngrijiri viră în inima sârmanului tinăr român aceste două concepte, cu fum şi cu de- şertăciune lustruite. Dar scrupulii mei au dispă- rut. Din vâlmăşagul ispitelor ideia naţională a eşit biruitoare, Neamul n’a fost tradat şi n’a fost doborât pe câmpul de bătaie al inimilor. Străinul au avut bunul tact să nu vină în număr eutro- pitor şi cu gânduri euceritoare de Sabini (du- rere? aş zice de aş fi damă) asupra noastră. (Săşii, precum spusei mai sus, s’au pus în grevă, voind adevărat să ne dovedească că nu li-e ciudă pe noi...)

Certific deci, că tinerimea română... de astă-dată a aranjat o petrecanie cu progi mo- ral şi material.

(Nu las fireşte, nici o iotă din convingerea mea, că şi fără străini, isbânda tot aceeaşi era).

Ar trebui să fiu vr’un Smigelschy sau vr’un poet din generaţia cea nouă ca să pot zugrăvi aei măcar nişte linii cât de bizantine despre ceea-ce mi-s’au învrednicit ochii să vadă în sala de 2 Mart. în sala dela „Unicum”

Tabloul meu însă — deşi va fi împistrit- tat ca multe puncte şi semne de ale gâurilor — nu va fi nici măcar ca cele dela Nicula. Voiu rosti câte-va vorbe cu inima rece şi împetrită, în care nici divina Venus nici divina Terpsi- chora n’a picurat încă din nectarul care trimite de acasă şi minte şi inimă.

Sala dela „Unicum” înnoată în feerie de lu- mină. Jur de jur podoabă de verdeaţă, rânduită cu gust în foişoare discrete. Pe bină e pos- tată muzica militară. Aranjierii scilvizii aleargă cu febrilitate încoaci şi încolo. Oaspeţii curg în şirag neconţenit. Din intelectualii noştri toţi, cu mândrenii de dame, găsite în toalete uşurele, ele- gante, şi pieptenate „à la belle femme”, din mi- litaril în frunte cu generalul Steeb, colonelii Şan- dru şi bar. Unterrichter, şi după ei vr’o 15 ofi- ceri dela husari, linie şi honvezime, toţi fercheşi şi trufaşi. Din notabilităţile străine (Drotleff, Ked- ves Ferenczy, Vértsey, etc.) cu vr’o câte-va blonde şi oacheşe. Sala se impopulează repede cel prē- zenţi am zărit şi doi distinşi oaspeţi străini: pe Tudor cav. de Flondor şi Dr. G. de Pantazi şi pe deputatul Dr. N. Comşa.

Dame sunt relativ puţine; tineri cu belşug. Uniforma nu alterează caracterul naţional al pe- trecerii. Tinerimea se înşirue în părechi vesele, sugueste, aşteptând cu neastimpăr începerea dan- sului. Tabloul e încântător. Familiile elegante din loge îşi pasc ochii cu drag şi ahotnicie asupra virtejiului de jos.

Muzica intonează hora.

Un fior străbate întregul regiment, vreau să zic ansamblu de dansatori. Se încinge o horă în- năltătoare de inimi româneşti şi străine. Luciul parchet — care înainte cu 5-6 zile primise cu aceeaşi dragoste sărutul jocului românesc al ti-

nerilor meseriaşi — acum par’că se înfloară sub desmerdările picioruşelor mititele şi graţioase. Damele noastre dansează uşurel, elegant, cu şic, dovedind rutină şi praxă.

Muzica trece pe neobservate în acordurile unui vals, care viră foc în călcăiele oficerilor. Se aprinde un vâlmăşag vertiginos, care mai ales din loge privit, îţi ia ochii. Părechile saltă ca nimfele, topite de fiorii plăcerii.

Un tinăr aprins şi par’că scos din fire se desprinde din şirag, sare la mine şi-mi răcneşte în prozaicele mele urechi: „Mă, tu n’ai ideie ce va să zică plăcerea unui vals, sburând în braţe cu un inger cătră sfere infinite... Mă, femeia-i se- rafim din cer... ô stea a eterului curat, căzută aici între voi ca să vă lumineze... o glorie, mă... o binecuvântare asupra pământului osândit... o ar- monie... o oglindă... Inoremisem, dar prietenul meu (care, se vede, cetise până se trăznise, pe Shelley) mă scutură şi mai tare: „Uite, asta-l lu- ceaşăr... asta-l zină... asta-l viorea... asta-l flutu- raş... asta-l garofiţă... asta-l sulfină... asta-l ci- coare... Balicul meu soţ alunecase pe povirnişele primejdioase ale botaniceii... discuţia noastră a- trase atenţia dansatorilor, voiam să strig după ajutor, dar cu o mişcare de şerpoaică m’am smân- cit din ghiarele lui, şi am alergat să dau ajutor de răcoreală „fluturaşului” (cum îl numise prie- tenul) care într’un chiosc de brad îşi dihneşte aripioarele ostenite în sborul valsului...”

Muzica încetase... Într’un colţ discret al salei o pereche mândră ca din poveste saltă încă uşor, pe tactul inimii... Dama, mlădioasă ca trestia, în- chisese ochii... tinărul o cuprinsese cu patimă la piept... Sburau extasiaţi în sferele infinite... Avu- sese drept prietenul meu: erau fericiţi...

Jocurile de coloană au fost executate neted şi exact. „Romana”, şi „Ardeleana” au răpit şi pe străini. Câţi-va oficeri s’au aruncat în joc, şi rupeau „Ardeleana” de par’că n’ar mai fi existat „esărdas” pe lume.

Ce să mai întind vorba.

A fost o petrecanie frumoasă şi românească damele au dansat berechet, încât nici să sule nu le-a rămas vreme.

Amesc, pot şi mulţumi de izvoana.

Lista participanţilor am pierdut-o. Cine a găsit-o, să o publice.

Program şi prognostic pentru viitor:

I. Sămbătă, în 1 Martie din prilejul lăsaril dulcelui, vom înjgheba earăşi o leacă de conve- nire socială la Pankiewicz sau la Unicum. Ne vom prezenta cu sărac cu bogat. Vom bea tref- beri, vom mânca un „Schweinrnes” de porc, vom scoate merindea de viţuri ce am pus-o încă de acasă în straiţă, vom ride, şi vom juca până ne va permite Enache şi ghelele...

II. Peste vr’o 2 săptămâni, reuniunea de muzică de aici va da concert. Vom vorbi despre el atunci.

III. Di Zach. Bărsan, zice-se, are de gând să vină iarăşi la Sibiu, ca să ne mai încante odată cu arta sa. Să vină numai, îl primim cu braţele deschise. Să ţină minte însă că parale, în- teleg bursă, nu capătă. Oamenilor cu talent noi nu dăm burse. De ce au adevărat talent? Ca să tră- iască cu el, şi fără parale. Nu-i așa? Oamenilor cu talente (şi oare câţi am avut şi câţi avem de aceştia?) noi mai virtos le dăm vinţ dintre noi. Întrebe numai pe alţii. Urmează de aci oare că noi n’am fi cu talente?...

IV. În postul mare ce ne stă înainte, tinerimea română înţelegătoare, are de gând să pună la cale întruniri sociale şi literare săptămânale, la masa albă. În aceste întruniri se va ceti, se va discuta, se va face niţică literatură, se vor ci- sela şi desgheţa minţile şi se vor nobilita mora- vurile...

Idelia e frumoasă...

V. Reuniunea română de muzică se pregă- teşte la lucru mare. A pus în lucrare opera „Moş Ciocârlian” de T. cav. de Flondor. Reprezentarea va fi prin Iunie. Va fi acesta un eveniment poate fără păreche în anatele Reuniunii. Opera e mi- nunat de frumoasă. Melodiile ei româneşti, dulci şi delicioase, se viră în inimă.

VI. Colo cătră toamnă va îmbrăca earăşi în- treg Sibiuul haine de sărbătoare. Vom avea prăz- niri mari şi lungi pe aici. Asociaţiunea şi socie- tatea îşi vor ţineă adunările, şi cu o cale vom inaugura şi Casa Naţională.

VII. Va veni apoi la rind sfîntirea catedralei ortodoxe etc. etc.

Program vast și aproape cu utopii hotarnic, ca și care nici feciorul sfîntului Kossuth n'ar fi în stare să nascociască. Dar îl vom executa întreg cu ajutorul lui Dumnezeu și al oamenilor.

Ce va mai fi apoi? Poate ne vom socoti să producem ceva și pe celelalte tărîmuri culturale românești, nepomenite aci. Poate vom rezolva noi și criza ministerială a Ungariei. Poate după faptuirea atîtor minuni ne vom înălța la cer. Sau poate ne vom însura cu toții. *Patriotul.*

Evenimentele actuale din Rusia.

(Urmare).

Eu aflu această activitate de neregulată, fiindcă oamenii, cari azi luptă în Rusia contra guvernului — membrii liberali ai zemstovurilor, medicii, advocații, scriitorii, studenții, revoluționarii și câți-va muncitori detașați de popor și influențați de propagandă — deși se întitulează și se cred reprezentanți ai poporului, n'au nici un drept la acest titlu.

Acești oameni reclamă dela guvern în numele poporului libertatea, libertatea presei, libertatea conștiinței, separarea bisericilor de stat, lucru de opt ceasuri, reprezentanță națională etc. Și întrebați pe popor, pe sutele de milioane de țărani, ce cugetă despre aceste reclamațiuni și adevăratul popor, țărani cu foarte mare greutate vor răspunde fiindcă toate aceste reclamațiuni chiar reducerea muncii la opt ceasuri, n'au nici un interes pentru marea masă a țăranilor.

Țăranii n'au ce face din toate acestea: ce așteaptă și doresc de multă vreme ceea ce cugetă și despre ce vorbesc fără născocire — și despre ce nu e nici un lucru în toate adresele liberale și discursurile socialiste și revoluționare — aceștia, poporul așteaptă și dorește e liberarea pămîntului de dreptul de proprietate, socializarea pămîntului. Când țăranul va avea pămînt, copii lui nu vor merge 'n fabrici și cei ce vor merge vor stabili ei înșiși numărul ceasurilor de lucru și salariul.

Se zice, dați libertate și poporul își va espune cererile lui. E fals.

În Englitera, în Franța, în America libertatea presei e absolută, însă în parlamente nu se vorbește despre socializarea pămîntului, cu greu se vorbește 'n jurnale și chestiunea dreptului poporului asupra pămîntului rămîne amînată, în al doilea plan.

În ceea ce privește reprezentanța națională, ce liberalii și revoluționarii o cer cu atîta energie, dacă are vr'o părere, ea e cu totul alta, nu e aceea, ce o exprimă aceia, care se zic reprezentanți. Marea masă a poporului crede încă în autocrație. Ea crede în ea și din inerție și fiindcă crede, că ea singură poate realiza unica sa dorință, socializarea pămîntului. Singur Țarul autocrat, care a nimicit iobăgia, poate lua pămîntul dela domni și să-l dea țăranilor. Iată, ce cugetă țăranii: domni nu vor da de bună voie pămîntul. Că se 'nșală, or nu poporul în credința sa, asta e programul său bine stabilit.

De aceea liberalii și revoluționarii, cari redigiază caietele de dureri ale poporului

nu au nici un drept; ele nu reprezintă poporul; ele se reprezintă pe sine însuși.

Astfel după mine această activitate e neeficace, nu-i cumințe și regulată. Mai mult, ea e stricăcioasă, fiindcă detrage pe oameni dela unica activitate — perfecționarea morală a individului — prin care și exclusiv, prin care pot să se ajungă scopurile, cari și le propun oamenii, cari luptă contra guvernului.

«Unul se împedecă pe altul» se va zice. Însă asta nu-i drept. Nu se poate să se perfecționeze moralicește și în același timp să bagi pe oameni în intrigă, în rafinerii în lupte, mânia, și ce merge până la omor. Activitatea politică, nu numai că nu promovează scăparea de violențele guvernamentale, ci din contră ea face pe oameni din ce în ce mai neapți spre unica activitate, ce-i poate elibera.

Cât timp oamenii vor fi incapabili de a rezista la seducerile fricei, înzăpăcirii, lăcomiei, ambițiunei, vanității, cari aservesc pe unii și depravează pe alții, ei se vor grupa totdeauna în o societate compusă din violatori și impostori și din victimele lor. Pentru ca aceasta să nu se întâmpie, fiecare individ trebuie să facă o sfortare morală. Oamenii o simt asta în fondul inimii lor, însă vreau să ajungă în vr'un fel oare care fără sfortări aceea, ce numai prin sfortare se poate ajunge.

A-ți explica prin propriile-ți puteri raportul față de lume și a te ține de asta, a stabili raportul tău față de oameni basându-te pe legea vecinică: «nu face altuia, ce nu vrei să-ți facă el», a-ți înăbuși

nu-ți fi nici stăpînul, nici sclavul nimănui. Nu te prefacă, a nu minți nici de la tine, a nu te prefacă, a nu înșela exigențele supremiei legii a conștiinței, toate acestea cer putere.

A-ți închipui din contră, că instituirea oare-carei forme de guvernământ va aduce pe oare-care cale mistică pe toți oamenii, socotindu-te și pe tine între ei, la echitate și virtute și pentru a ajunge la asta, să raptezi, ceea ce zic oamenii unui partid, a te emoționa, a discuta, minți, a te prefacă, insulta și a te bate, toate acestea se fac de sine, fără să fie lipsă de vre-o forță. Oamenii vreau să fie așa despre ceea ce sunt ei convinși, că-i așa.

Și deci iată o teorie, după care se încearcă a se dovedi, că oamenii pot să obțină fără sfortare aceleași rezultate, ca prin sfortare. Această teorie samănă cu aceea, după care rugăciunea pentru propria perfecționare, credința în răscumpărarea păcatelor prin sângele lui Christos sau grația divină transmisă prin sacrameinte poate să înlocuiască forța personală. Pe aceeași aberațiune psihologică e basată și teoria extraordinară despre ameliorarea vieții sociale prin schimbarea formelor exterioare, care a produs și va produce atîtea rele oribile și care mai mult, decât ori-ce împedecă adevăratul progres al umanității.

Oamenii recunosc, că e ceva rău în viața lor, că e ceva, ce trebuie îmbunătățit.

Însă omul nu poate îmbunătăți, decât pe el și în mîna sa, pe sine însuși. mai înainte d'a te ameliora, trebuie să cunoști, că ești rău, ceea ce nimenea vrea. Și iată se atrage întreagă atenția asupra faptului, ce-l poți, nu asupra noastră înșine, ci asupra condițiilor esteriore cari nu sunt în puterea noastră și a schimbării nu mai poate ameliora situația oamenilor, întocmai după-cum transvașarea vinului nu-l schimbă calitățile. Și iată începe o activitate sterilă stricăcioasă gîmfată (noi coregem pe alții), rea și prăvătată.

Să reconstituim formele sociale și societatea va prospera, ar fi bine, dar celelalte umanități s'ar ajunge așa ușor la nefericire, ori din fericire (fiindcă, dacă ar putea aranja viața altora, aceia ar fi mai nefericiți dintre oameni), nu e Viața omenească se modifică nu prin schimbarea formelor exterioare, ci numai prin lucrarea fiecărui individ asupra sa însuși.

Și fiecare sfortare de a influența formele exterioare, ori pe altul, nu schimbă situația oamenilor, ci alterează, diminuează calitatea, ori a aelora, cari — ca toți cianii, regii, ministrii, membrii parlamentului revoluționarii de tot felul, liberalii — lasă atrași de această greșală stricăcioasă.

(Le Courrier E.)

(Va urma).

Leo Tolstoy

NOUȚĂȚI.

ARAD, 18 Martie

— I. P. S. Metropolitul Mețianu va călători în țară la băile Lukács din Budapesta, cu scopul restabilirii sănătății.

— Hotărîre ministerială în chestia Csukay Gyula. E cunoscut publicului nostru Csukay Gyula, după-ce la alegeri a căzut din oră față de directorul ziarului nostru, și-a dat abdicarea, ce și-o dedese ca candidat de deputat și filsofăbîrău. Comitele suprem n'a convocat diat congregația, ca să-l primească abdicarea numai ulterior. Atunci în o vorbire bine gândită a arătat dl Vasile Goldiș, că s'a făcut galitate și că abdicarea lui Csukay și primirea sa trebuie considerată drept *fait accompli*.

Propunerea dlui Goldiș a fost sîrîșită de șovinisti; de aceea Români, care reau să se respecte legea, și nu să se apeleze la ministrul internelor. Ministrul a răspuns favorabil pentru Csukay. — Dar apelul Români și la judecătoria administrativă.

— Nefericirea din piața Tökölly. Înainte de amiază căruța măcelăriei vîd. Kapronicz István. Întreagă căruța înecat trecut peste ucenie, care a fost greu rănit și dus în spital.

— Noul guvern italian. După scrie din Roma, Fortis a răușit să înjgă nou cabinet și adevărat: Fortis — ministru dinte și de interne; Tittoni — min. de educație; Luzzatti — visteria; Maiorana — finanțele; Chetani — justiție; Mirabella — marina; — război; Rava — lucrări publice; — industrie și agricultură; Bianchi — Morelli-Gualtierotti — poșta.

— În interesul învățătorilor români zînd în multe locuri că se întîmplă ceretă învățătorimea noastră dela sate, rog Onor. d'acție se binevoiască a da loc în prețitul ziarului „buna” următorului apel:

Apelez la cei chemați eventual comiteți să se binevoiască a lămuri următoarele întrebări:

DOMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă își procură hainele necesare *exclusiv dela magazinul de stofe pentru domni*, unde se poate economiza 35%.

1. — Magazinul nostru de fabricații engleze din patrie și de Brunn.

504

MAGAZINUL ESCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI

LEICHNER și FLEISCHER.

ARAD, piața Libertății 17. Cinci biserici. (PÉCS) Király u.

SPECIAL de STOFE EN COLORA PENTRU

Intre învățător, director și învățătorii ceilalți la sate adeseori se întâmplă neînțelegeri, de care-cel inv., — directorul susține cu tărie că dînsul poate dispune după plac asupra despărțămîntului unui alt învățător tot din aceeași comună, ceea-ce eu nu aș crede.

De oare-ce nici unul nici altul nu-și știu atribuțiile, unul față de altul, rog deci ca cel che-ăți în afacerile școlare să binevoiască prin un răspuns potrivit la acest apel să ne lămurească, asupra următoarelor întrebări:

1. Ce este învățătorul, director? și 2. Ce dă-rintă are dînsul? 3. Cine-l numește de atare? Poate dînsul să dispună asupra celorlalți învățători dela despărțăminte și dacă da, ce poate? Pentru ce este dînsul răspunzător? 6. Are dînsul dreptul a dispune în afacerile interne ale despărțămîntului altui învățător fără învoirea respectivului inv. ori de fel. 7. O școală câți directori are? s'au că are și pe popa și pe învățător, adică ceea-ce eu încă nu am văzut. Un învățător.

— Logodnă. Anunțăm cu plăcere logodna lui Ioan Borlodian proprietar în Arad cu d-soara sa Schneider instructoră la fetele contelui By în Budapesta. Felicitările noastre!

— Critica împăratului Wilhelm. Când împăratul Wilhelm a privit noul edificiu al Schauspielhaus-ului, după-ce s'a uitat bine la cele mai amănunte, s'a rostit în următorul mod:

— Reconstrucția a răușit așa de bine, că au vor avea berlinezii ce să discute.

— Aventura fratelui regelui Saxon. O a-tură neplăcută a avut zilele trecute prințul Ion George în călătoria sa din Italia.

Zilele trecute în societatea adjutantului său, baron Berlepsch cu trăsura a mers din Capole în Cumae, ca să se sue pe Acropole. Adjantul și doi detectivi forma societatea. Au voit să se sue pe Acropole pe un drum, dăcea prin o moșie privată. La o răspante le înaintea un țaran, care începu să injure, cum îndrăznesc să-i calce sămănăturile. Adjantul detectivii începură să-l esplice țaranului, cu au de a face. Țaranul n'a crezut.

— Mie-mi puteți ori-ce minți, zise țaranul cu o lopată voi să atace pe prinț. S'au mai și alți țarani.

Prințul și suita lui s'au dus imediat la trăsura, ca să scape de ori-ce încercătură. Țaranii posterior au fost arestați, ear prefectul orașului le exprimat regretele față de neplăcutul incident.

— A voit, ca regele să-i fie naș... Multe omomul. În deosebi nașii și-l alege ori cine cu lăcomie. De aceea nu trebuie să se mire nimeni, că Mihail Durschlagier s'a gândit să roage pe rege să-i fie naș la cei trei copii, ce i-s'a născut în de mult. Dar bietul... — vezi, omul să mai înșală — n'a primit nici un răspuns.

— Incetarea unei gazete vestite. Gazeta franceză Saint James Gazette a încetat, s'a contat cu foaia Standard. Când-va a fost foaia din Beaconsfield și avea faimă mare. În timpul din urmă i-a apus aproape de tot steaua, așa că abia să mai putea susține.

— Foamete în Spania. În urma secetei contonește mare foamete în provincia Andalus din Spania. În multe locuri recolta e nimică. Lucrările agronomice sunt sistate din cauză, că pământul a devenit tare ca peatra. Zeci de muncitori sunt fără pâine și în plină mișcare. În multe locuri s'au întâmplat turburări severe din partea locuitorilor flămânzi. Guvernul încredințat mai multe milioane pentru lucrări publice.

— Invitare. P. T. membrii „Reuniunii culturale române din Lugoj“ să invite la a VII-a adunare generală ordinară care se va ține la Lugoj, în 26 Martie 1905 st. n. la 11 ore a. m. la sala comitetului parohial gr. or. român din Lugoj (curtea bisericii). Obiectele de petracare: Censurarea și aprobarea socoților din anul 1904. 2. Hotărîrea asupra propunerii de amendă absolută. 3. Hotărîrea asupra propunerii făcute de comitet. 4. Hotărîrea asupra propunerii făcute de membrii reuniunii. Aceste propuneri însă sunt de a se da în scris ori verbal la presidiu cu 8 zile mai înainte, ca să se poată fi pertractate în comitetul Reuniunii. 4. Deputarea a doi membrii, pentru verificarea procesului verbal al adunării generale. Lugoj, în 8 Martie 1905. Dr. George Popoviciu, președinte. Ioan B., notar

— O carte bună. A apărut în tipografia Poporului Român interesanta și instructiva carte: „Cum au luptat?“ Această carte scrisă pe înțelesul țaranilor este o oglindă fidelă a luptei no-

stre electorale din toate cercurile. Cuprinsul: 1. Cătră cetitorii 2. Conferența națională din 1881. 3. Conferența electorală din 1905. 4. Candidații partidului la alegerea din anul 1905. 5. Deputații aleși: (Articoli separați despre lupta din cercurile deputaților aleși, cu fotografia lor.) Dr. Nicolae Comșa, Vasile Damian, Dr. Teodor Mihalyi, Dr. Aurel Novac, Dr. Stefan C. Pop, Ioan Russu Șirianu, Dr. Ioan Suciu, Dr. Aurel Vlad. 6. Alegerea dela Sebeșul-săseșc. 7. Alegerea dela Cehul-Silvaniei. 8. Spicuri din legea electorală. 9. Listele electorale. 10. Alegerea. 11. Opreliști și pedepse. 12. Corupția. 13. Statistică foarte interesantă despre rezultatul alegerilor făcute în cercurile românești. Prețul 40 fileri, plus poșta 10 fileri.

— Defraudare de milioane. Se telegrafează din Frankfurt, că la marea societate anonimă de export Loedinghof s'au descoperit defraudări, ce să fac de ani de zile. S'a defraudat până acum mai mult de un milion de mărci. Directorul a fost arestat.

— Vifore mari pe lângă țărmurile englezi. Din London se anunță, că pe lângă țărmurile englezi sunt mari vifore, cari au rupt mai multe legături telegrafice. Multe corăbii nici nu s'au putut mișca din port. Regina engleză, care călătoria la Lisabona, a fost silită să adaste vreme bună în Portsmouth.

— Procesul Monmartin. După o întreprindere de câteva zile Jol s'a început iar pertractarea procesului Bonmartin. A fost ascultat mai întâi profesorul universitar Stappato, prietenul contelui omorît. El a spus, că contele Bonmartin totdeauna plângând vorbea de relațiile sale familiare: vecinic cu acel gând să ocupă să ia copil dela mama lor. În casa lui Murri a domnit adevărată anarhie morală. Faptul era obște cunoscut în Bologna. Contele a fost un tată gingaș și marinos, dar om prea blând și slab. Familia Murri îl tiranisa și-l calomnia vecinic. Escala în deosebi contesa Linda. Martorul următor, portarul casei a spus, că în zina fatelor abia a sosit acasă contele și Roza... a venit să se convingă de sosirea contelei. Contele d'atunci n'a mai părăsit casa. După deosebi apartamentele contelui, la ceea-ce... poliția.

— Micado și moștenitorul la... man. Micado va fi reprezentat la... nitorului german prin prințul Arion...

— Secretarul de stat Hay în Europa. „Times“ a primit o depeșă din Washington, în care se spune, că Hay, secretarul de externe american e bolnav. Surmenagiul intelectual i-a stricat secretarului de stat, care va veni să-și uite de afaceri câtva timp în Riviera.

— Tainele chioscului Hildiz. Se scrie din Constantinopol, că fuga camelierului Arif, adjutantului Achmed și generalului Riza nu stă în legătură cu nici un eveniment politic, dar pune în evidență coloarea marea putere a poliției secrete din Constantinopol, față de care nici cei mai intimi credincioși ai sultanului nu-s în singuranță.

Camerierul Arif e cumnatul generalilor Achmed și Riza, cari sunt frați. Tustrei sunt de origine cercheză și deja din tinerețe fac serviciu în chioscul Hildiz. Increderea sultanului față de el a fost așa de mare, că acum câți-va ani, când sora lor, care era intendanta principală a haremului sultănesc, deveni disgrătiată din pricina unui complot, el își păstrară și mai departe importanțele funcțiilor. El erau pretinți familiilor creștine din oraș, erau iubii de întreaga societate pentru caracterul lor franc, cavaleresc. — Acum trei luni pașa Riza a fost atacat și bătut rău de patru oameni ai poliției secrete. A fost multă vreme bolnav; nici odată însă nu s'a interesat sultanul de starea lui, dar, când pașa Fehim, șeful poliției secrete a fost bolnav, în fiecare zi voia sultanul să știe, cum să mai aște. Machinațiunile pașei Fehim are deci să se atribue fuga celor trei dignitari.

— Sărbătorirea lui Cervantes și a lui Echegaray. Două mari serbări naționale vor avea loc în Spania și vor fi serbate cu toată dăruirea de entuziasm de care e capabil un neam latin și atât de cavaleresc ca și Spaniolii. În 15 Martie va fi adică în Madrid sărbătoarea Echegaray, care va fi urmată în 9 Mai jubileul de 300 de ani dela prima apariție a lui Don Quichotte. Cel mai mare romancier mort și drachmaturgul cel mai mare viu vor fi deci obiectul sărbătorilor.

Jubileul Con Quichotte e de mult pus în perspectivă. Ideea purcede din un articol de pe coloanele lui „Imparcial“, semnat de dibaciul cronicar Mariano de Cavia. Guvernul a îmbrățișat ideea cu drag și va fi deci în 9 Mai mare serbare națională. Academia de litere sub'preșidența regelui va țineă sedință, la care se va reimprospăta amintirea vestitului autor, Cervantes. Ear în casa, în care s'a tipărit acum 300 de ani întâia-dată Don Quichotte se va aranja o expoziție din edițiile lui. Seria lor firește nu va fi completă, căci numai în Spania au apărut mai mult de 1000 de ediții; cu atât mai grea va fi procurarea edițiilor străine, cari formează legiuni, dar va fi impozantă. Edificiul e azi al Carmeliților.

Era să fie și un proces cu figuri din Don Quichotte. De oare-ce însă publicul mare nu pricepe diferitele figuri și numai ar ride, comitetul aranjator a abstat dela ceva, ce ar putea profana indirect memoria marelui scriitor.

Aristocrația din Castilia încă se pregătește pentru mari serbări. Prințesa Villahermosa cu concursul nobilimei din jur va reimprospăta unul din cele mai frumoase capitule din Don Quichotte, primirea cavalerului de părechea princiară. Castelul din Saragossa adică, unde se petrece scena, e azi posesia prințesei.

Echegaray a împărțit cu poetul provençal Mistral premiul literar Nobel. Distincția a produs mult sânge rău și invidie între scriitorii spanioli, cari sbierară în gura mare, că s'a făcut nedreptate. Deci când era să se reprezinte cea mai nouă piesă teatrală, acei scriitori invidioși hotărîră, să trântiască piesa. Publicul a observat însă treaba și nu s'a reprezentat vr'o piesă în Spania între mai multe ovațiuni, ca și noua piesă a lui Echegaray. Pe cale ziaristică voră atunci critici obscure să detragă piesei ori-ce merit. Publicul s'a înverșunat pentru o așa purtare față de protejatul lui sus și tare a prătinis, ca distincția lui Echegaray să se considere de sărbătoare națională. Voința opiniei publice a fost și în 19 Martie întreaga Spanie va sărbători pe Echegaray.

Miscarea țărănească din Rusia. Numele scriitorului concorda cu mișcarea agrară-revoluționară din Rusia crește zilnic. Tribune Russe publică un document ce poate fi considerat ca bază a acestei mișcări. Este rezoluția societății țărănești a partidului revoluționar socialist din Rusia, care circula în Rusia și găsește mulți partizani. Tribune Russe știe din izvor sigur că multe din adunările comunale țărănești au primit această rezoluție și au trimis-o autorităților. În rezoluția în chestiune se spune mai întâi că țaranii ruși sufer de lipsă de pământ. Ei cer deci împărțirea moșiilor aparținătoare marilor proprietari, fiscului, familiei imperiale, bisericilor și mănăstirilor. Fiecare să primească numai atâta pământ cât îl poate lucra el însuși.

Rezoluția se declară hotărât în contra războiului cu Japonia spunând că el este absolut nefolositor pentru poporul rus. O mână de aventurieri lacomi cari au capitale angajate în Mandciuria au împins Rusia în acest războiu. Poporul rus trebuie să-și jertfească și să-și cheltuiască pentru el sângele și milioanele sale. Prin războiu guvernul a intenționat să abată atenția poporului dela anarhia și suferințele interne.

În ce privește războiul — pe care guvernul îl plănuise de zece ani, zice rezoluția — guvernul a cheltuit miliarde pentru flotă și armată; flota s'a dovedit incapabilă; soldaților le lipsește hrana și îmbrăcăminte, iar armatei tunurile. Războiul a costat peste 150.000 de vieți omenești; sunt sute de mii de văduve și orfanii; întreținerea lor cade în sarcina comunității, zemstvirilor și orașelor ale căror mijloace sunt sile. Fiecare zi de războiu costă trei milioane de ruble... Cerem imediată încetare a războiului și încheierea păcii...

— Bilete de vapor spre America. În 30 Martie pleacă din Fiume spre New-York vaporul „Kárpáthia“ și în 13 Aprilie „Ultônia“ vaporul accelerat. Societatea de navigație a aranjat vapoarele oceanice cu deosebită grija pentru întreținerea călătorilor. În prețul biletelui de vapor se conține două zile de trai în Fiume și întreaga întreținere pe corabie. Secția pentru transportarea de persoane „Adria“ (Budapest, Vigadó-ter 1.) în senzul ordinului

ministerial poate da bilet de vapor din Fiume pentru ori-ce post european persoanelor, ce au pașaport, de aceea nu e de lipsă să se trimită avansuri în străinătate, din contră e lucru riscat, fiind-că biletele de vapor provenite de acolo, epistolele și tipăriturile în senzul decretului ministerial corespunzător, poliția tot deauna le confiscă.

— **Condamnări unei crime politice.** Se vestește din Saloniki, că populația macedoneană a hotărât să scrie o adresă regelui român pentru Bulgarii condamnați pentru omorirea profesorului Mihaileanu. Se știe, că în acest proces *Boris Sarafov* a fost condamnat, nefiind de față la proces la 20 de ani muncă silnică.

— **Sinucidere petru o păreche de cisme.** Din ce pricină neghioabe, mici, neînsemnate își pun unii oameni capăt vieții! S'a întâmplat treaba în Berlin. Otto Lehu fusese birjar; s'a bolnavit însă; a fost dat afară din slujbă de stăpânul său... și abia cu greu după săptămâni și-a găsit ocupație la un alt birjar... spăla adică trasura. Soția lui însă în timpul acesta a pornit proces de despărțire contra lui... Zilele trecute era să meargă la judecătorie. N'avea cisme... A căutat în dreapta, în stânga să ia unele împrumut; nu a aflat însă. Și el în papuci n'a voit să meargă; mai bine s'a spânzurat.

— **Producțiunea de aur.** Se anunță din Bombay că producțiunea de aur din regiunea auriferă a districtului Mysore a fost pe luna Februarie de 19.629 unci, adică cu 1370 unci mai puțin decât în Ianuarie.

Precum se știe o uncie are 33 de grame.

— **Emigrațiunea în America.** Se anunță din Hamburg că emigrațiunea e în creștere. Astfel în 1903 a fost 9129 de persoane care au emigrat prin Hamburg la America, în luna Februarie de 1904, Februarie 8273, iar în Februarie a. c. 9176.

Numărul emigranților germani scade; al austriecilor și ungarilor crește.

De sigur printre acești preținși Unguri sunt și destul Român, cari iau lumea în cap, în urma fericirii ungurești.

În Ianuarie și Februarie au emigrat 4811

bucuri de vânzare a Parisului se vinde anuul cam 16 milioane kigr. de carne de vită, 14 milioane carne de vitel, 8 milioane carne de oie și 27 milioane carne de porc. În total s'au mâncat anul trecut 246.957.485 kigr. de carne, cam 570.000 kigr. pe zi. Afară de aceasta se mai taie pe fiecare an cam 20.000 de cai și măgari.

— **Soția mea a fost bolnavă doi ani și după-ace a purtat șase săptămâni crucea d-voastră** după electro-magnetica R. B. Nr. 86967 s'a în-sănătoșat pe deplin, reumatismul și astma ei a încetat, pentru care nu pot fi îndeajuns mulțumitor invențiunii d-voastre minunate. Repet mi de mulțumiri. Cu deplină stimă *Klinka János* (Angern).

Această scrisoare a primit-o inventatorul crucei vindecătoare electro-magnetice R. B. Nr. 86967, dl Müller Albert (Budapesta V., Strada Vadasz 42/K).

CRONICA EXTERNĂ.

Industria Extremului-Orient.

Pericolul galben, din punctul de vedere industrial, este la ordinea zilei. De câți-va ani manufacturierii europeni și americani se alarmează la povestirile despre progresele industriale de necrezut ale Chinei și mai cu seamă ale Japoniei. Ei au auzit, că uzinele indigene în Extremul-Orient se dezvoltă făcând salturi prodigioase, și că articolele lor fabricate vor inunda în curând lumea occidentală cu prețuri, cari mulțumită eficientă a brațelor de muncă, vor face ori-ce concurență imposibilă. Fabricarea țesăturilor de bambac, acest izvor imens de activitate comercială în Anglia, în Franța și în Germania, se vede amenințată de o grabnică decadere; o criză cum nu s'a mai pomenit pare că se apropie...

Totuși, un raport amănunțit al d-lui John Barrett, ministrul american al Siamului, asigură încă pentru multă vreme pe producătorii occidentali.

Acest înalt funcționar, însărcinat de guvernul său să facă o anchetă asupra situației comerciale în China și în Japonia, a întrebunțat trei ani, în cursul cărora a vizitat principalele centre manufacturiere ale celor două țări, și îndeosebi stabilimentele amenajate cu unelte moderne.

În raportul său, asupra căruia a făcut oarecari destăinuri ziarului Manchester Guardian, dl Barrett recunoaște că a fost surprins de dezvoltarea industriei bambacului în China și în Japonia, și adaugă că puterea de producere a Chinei este cu mult superioară celei a Japoniei. În ce privește însă posibilitatea unei concurențe a industriei europene, întemeiată pe estințarea brațelor de muncă în Extremul-Orient, ministrul american spune:

„Urcarea prețurilor mucei în Japonia a început să fie vrednică de luare aminte. În ultimele două-spre-zece luni, și salariile au toate șansele de a se urca încă cu 50 și chiar 100 la sută în cursul celor două ani viitori. Această stare de lucruri se datorește mai cu seamă războiului, dezvoltării armatei și a marinei, cererilor generale de brațe pentru tot felul de muncă noi născute etc.“

În Japonia opt companii industriale de bambac lucrează cu un capital de 11¹/₂ mil. lei și 10.000 lucrători. Producerea e mijlocie. Mașinile sunt bune, dar lucrează încet căci atelierele sunt pline mai cu seamă de femei și copii.

Se lucrează 22 ore pe zi în două echipe de lucrători, ceea-ce dă o muncă de cam 11 ore pentru fie-care lucrător, cu mic cu mare.

În China, la Shanghai, o companie indigenă în fruntea căreia se află un mandarin, a înființat o fabrică de tors cu 40.000 mașini și 2.000 femei și copii, cari lucrează împreună. Tot bambacul întrebuințat este vindut indigenilor, cari îl țese cu războaie primitive. Dacă vre-odată aceste țesături vor fi în atât de mare cantitate într-o zi, încât să se poată exporta, ele nu vor concura pe cele europene, ci, cel mult, pe acele din India și Bombay.

În schimbul mașinelor, uneltelor și obiectelor fabricate ce va primi din afară, China va procura Europei prisosul produselor sale miniere, abia exploatate azi, cu toată deschiderea atâtor mine din ultimii cinci spre-zece ani. În această privință se poate aminti reflecțiunea unui inginer englez, sir William Thompson, stabilit de trei-zece, de ani în imperiul Ceres: „China, zicea el, sub un strat de pământ vegetal, nu este la un loc decât un imens bloc de carbune“.

Bibliografie.

A apărut:

„*Feriți vă de otrava sufletească a învățătorilor rele*“. Discurs rostit la adunarea poporală a parochienilor din Brașov-Scheiu dela biserica sf. Nicolae în 11 Febr. n. a. c. de Virgil Onițiu, director.

— Nr. 5. din „*Luceafărul*“ cu următorul sumar: V. Cioflec: La pictorul Luchian. — M. P.: Mi-e drag (poesie). — A. Ciura: Dăscălița. — A. Seca: În visurile mele (poesie). — I. Agirbi-cean: Costea pădurarului. — V. Bude: La un mormânt (poesie). — O. Goga: Invins (poesie). — S. Tamba: Brașove. — A. O. Maior: Cântec. — Pe drum (poesii) — *Adaos* și ilustrațiuni după tablourile pictorului Ștefan Luchian.

— A eșit de sub tipar „*Monografia comunei Măderat*“ de P. Vancu, inv. format oct. 1—128 pag. cu ilustrațiuni. Preț: 1 cor.

— Prețul cărții „*Vieritul*“, pantru ca cartea să-și ajungă scopul putând să și-o procure ori și cine, s'a redus la cor. 1.60.

POSTA REDACȚIEI.

Dlul V. M. în C. Nu spun nimica nou.

ECONOMIE.

Arad, 18 Martie.

Piața din Aradul-nou.

Prețurile nu s'a schimbat în timpul din urmă. S'au vândut:

800—900 măști metrice grâu cor.	9.30—9.45
280—320 „ „ cucuruz „	7.70—7.80
Semnare nominală: secară;	7.50—7.60
„ „ orz;	7.30—7.40
„ „ ovăsi;	6.90—7.00
„ „ măzărache	12.30—12.50

Piața din Arad.

Prețurile bucatelor scad zi de zi; grâul a scăzut cu 45 fileri; prețul cucuruzului se ține încă. S'au vândut:

980—1050 măști metrice grâu cor.	9.10—9.25
350—400 „ „ cucuruz „	7.80—7.90
Semnare nominală: secară;	7.60—7.70
„ „ orz;	7.50—7.60
„ „ ovăsi;	6.90—7.10

MUSTANGERUL NEGRU

— ROMAN SENAȚIONAL. —

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

Bătrânul traper însuși, care se credea de sigur în contra seducțiilor femeii n-putu opri de a le privi lung și a le admira, virea tinărului său amic trecând dela una în curs de mai multe minute, se fixase în asupra creolei, și par-că nu-și mai putea ochii dela acea frumoasă față.

Era la cel doi tovarăși, ca o închină fără de voiă și poate chiar inconștientă c respectul cuvenit frumuseței.

Din partea tinărului această purtare e atât mai puțin surprinzătoare, cu cât de multe săptămâni nu mai văzuse altă față iască, afară de câteva Indiene Piel-Roșii.

Colonelul Magoffin înțeluse foarte bine zul indirect al vânătorului. Aceste cuvinte sterioase deșteptaseră în spiritul său un re-adurmit și reimprespătaseră vechia neliniște, noștea primejdiile, la care era expus el pers-precum și fetele, dacă se aflau cete de în prin aceste locuri.

Când sosise aci, în anul premergător, tit de o grupă de exploratori și de oameni sărcinați ca să-i apere, nu întâlniseră nici Indian și nu găsiseră nici o urmă de existență acestora în tot ținutul.

Dar' de astă-dată nu mai era așa. Cu sine trăsuri, turme, ființe dragi. De cuvântarea traperului îl neliniștea cumplit.

Dar' de frică să nu sperie persoanele jurul său, dînsul se prefăcu că nu înțelege sul ascuns al acelor cuvinte descurajătoare, răspunse cu simplitate.

— Cred, domnule, că pericolul nu este de mare după-cum te temi, și de altcum se bărbăți capabili de a ne apăra pe noi precum și pe persoanele pe care ne însoțim suntem număroși, dar' negrii mei încă s'a vâtat să mănuească armele de foc, ca și cumul și sara. Nu-i nici un pericol să ne stare de a trage cu pușca. I-am ales în acesta și-ar trebui o ceată importantă de Roșii pentru a ne învinge sau a ne speria.

Ca un zimbet de dispreț trecu repede fața bătrânului vânător. Acela al amicului din contră părea a zice:

— În cazul unui atac din partea Indi sau a ori căruia alt dușman, noii coloni vor conta cel puțin pe un soldat mai mult p apărătorii lor.

— De altcum, pare că Piele-Roșii gîroat securea de războiu, continuă colonelul un ton jumătate întrebător. Cel puțin s'a spus pe Riul-Roșu, și de aceea m'am să vin aci. Sper, că nimic nou nu va face să credeți contrarul?

— Nimic. Nu, nu cunosc nimic, ră Carol. Numai, această biată pace este ușoară de rupt ca un fir de ață. Indienii cu cea mai mare ușurință din lume promise au făcut îndată-ce au interes de a p astfel. Cu atât mai mult, când n'au încheiat un contract și când speranța unei prăzi îi împinge a începe earăși războiul.

— Aveți dar' cunoștință despre p Indianilor Piel-Roșii în vecinătate? întreb goffin.

— Nu chiar în vecinătate; dar' la chilometri, cel mult treizeci și doi, pe inferior al torrentului acestuia, se află o grupă de Indieni, tăbăriți undeva prin E o ceată de Seminoli, care s'a despărțit bul lor și care străbate țeara, făcând mult rău posibil, sub ordinile unui tinăr mit Coadă de Tigru, și mai răutăcios decât malul cu acest nume. Sunt cel puțin cinci-zece, fără a socoti femeile și tinerii. femeii și acești tineri se văd rar. Dar' rășum cum se numesc ei, hoinăresc mereu în loca recțiunile și se întâlnesc adese-ori chiar mentele, când te aștepti mai puțin la asta ce nu vă doresc, domnule; mai bine aș văd plecând numai decât cu carele, ne armele d-stră... (Va)

Redactor responsabil: Sever Boen.

Editor-proprietar: George Nichte.

er Elsa-Fluid

e cel mai eficace și sigur medicament la foarte multe boale spre pildă: dureri de spinare junghieri, vătămări musculare, scinteli, colice cerebrale, influență ș. m. d.; are bună influență contra lipsei poștei de bescică ș. m. d. Epistole de multămită mai multe decât 65.000. Se trimite franco flacoane mici ori 6 flacoane (sticle) duble pentru 5 coroane. Eugen V. Feller, Stubica Templom uteza (Zágráb m.). — Sunt foarte recomandabile, ca purgative de stomac *pilulele* — *Elsa*. Un pachet: 6 cutii franco 4 coroane.

ERTIUNI și RECLAME.

Convocare.

Conform ord. On. Tribunal reg. din Nr. 28/905, domnii membrii de consum, sunt de nou convocați la adunarea generală extraordinară a Unirii Duminecă în 26 Martie st. la ora d. n. în localitatea Unirei.

Obiectele:

1. Rezolvarea Unirei și alegerea liqui-

2. Hotărârea locului pentru păstrarea

3. Adunarea generală va fi capace a aduce decizii valide fără privire la Nrul membrilor prezenți.

4. A. Schnée, la 15 Martie 1905.

567

Presidiul.

O farmacie

568

Centru românesc cu o circulație mare de vânzare. Informații mai detaliate la administrația „Tribuna”.

ANUNȚ.

Am cu căldură atelierul de tăiere sculptorie și strugărie al firmei:

Ion Cotîrlă și fiul

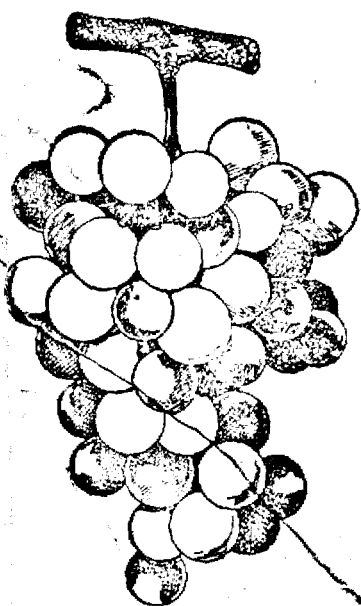
563

ș. m. v. în care se confecționează: ceramice, jeturi, chivoturi, răpizi și alte utilități bisericesti cu prețuri mici și pe lângă garanția desăvârșită.

Plantațiune de vie

420

Asinnea Milleniului maghiar Nagyösz.

Prețurile cele mai cunoscute.

Struguri frumoși, dăinuitori

cel ce va cere gratuit catalogul anual al culturii de vițe de vie celei din maghiare, care a fost întemeiată de stat și stă sub supravegherea statului.

IOSIF HEGEDÜS

Cronometrar, Ciasornicar și Gluvergiu
Arad, piața Boros Béni 10.

Magazinul societății din Ungaria a fabricanților Glashutten din Elveția. Exclusiv singur. Ciasornice cu precizie. 550

Igaz Sándor

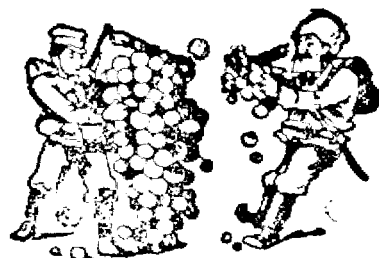
389

ciasornicar și gluvergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint calcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Să păgu-
bește pesine
însuși, cel-
ce nu-și re-
stabilește
via cu viță

dela prima cultură de viță în Tîrnava

Proprietar: Caspari Frigyes Mediaș,
(com. Târnavei.)

Vița a fost udată zilnic în decursul secetei din vara trecută, cu 2 milioane litre de apă, prin ce mlađiteile s'au dezvoltat în mod ideal. — Catalog ilustrat gratuit. 445

Publicațiune.

În 26 Martie 1905 st. n. la 11 oare se va esarenda localul de boltă din edificiul școlii gr. or. din Avrig (cortul Szeben) pe cale de licitațiune publică. — Acest local se află în centrul comunei.

Condițiunile de licitare se află și se pot vedea până în ziua licitărei la președintele comitetului parochial gr. or. din Avrig (Szeben megye).

Avrig, în 11 Martie 1905 st. n.

559

I. Nicolae

președintele comitetului parochial

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1904		1905	
28 Februarie		19 Februarie	26 Februarie
ACTIV			
100698157	{ 70805157 Reserva metalică Aur. 46008670	66733488	65501170
3266278	{ 29893000 " trate Aur. 19492500	3676701	3718580
48301109	Argint și diverse monete	34830688	38656499
10119062	Portofoliu Român și Străin	11788038	12262680
11999980	{ *) Impr. contra ef. publice 6344700	11999940	11999940
13839240	" " " " in cont curent 5917980	14731258	14731258
1732546	Fonduri publice	1704546	1704546
5567592	Efectele fondului de rezervă	5638889	5638889
568289	" " " amortisarea imob. și material	569109	569217
312367	Imobili	305933	308724
80582670	Mobilier și Mașini de Imprimerie	83451790	82850860
—	Cheltueli de Administrațiune	23897311	20706541
17576140	Deposite libere	16186985	17398565
294563380	Compturi curinți	275514676	276047469
	Compturi de valori		
PASIV			
12000000	Capital	12000000	12000000
18209715	Fondul de rezervă	19546217	19546217
2740900	Fondul amortisării imobilelor și material	2923784	2923784
174872760	Bilete de Bancă în circulațiune	157296720	158388340
335170	Dobânzi și beneficii diverse	296165	338268
80582670	Deposite de retras	83451790	82850860
5822165	Compturi curinți	—	—
294563380		275514676	276047469

Scomptul 50%
) Dobânda 6%.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrassy-tér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferăriu pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang Mașine (sparheri) pentru bucătări de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiță.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători: Mopopol de vânzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra nenorosporei pe lângă o garanță de 10 ani, Instrumente de verit etc.

Foarfece engleze, Solingene veritabile, penținuri și briciuri.

Deposit exclusiv „AHOI“

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lustrului de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi.

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și recușite de argint, seduli de amănare cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvsergiu

A R A D, Strada Bisericii

(Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Cele mai cu sine uniforme și articole pentru uniforme în prețurile cele mai moderate pregătește:

Braun János și Soțul

353 croitorul regimentului de cavalerie Nr. 12.

Strada Szalacz și Kölessey 6.

Dr. Heppes B

și-a deschis
cancelaria advocațională
în Arad, strada Atzél-Péter

Poftiți

a privi magazinul meu, în care
deja toate noutățile sezonului de primă
și vară.

Atelierul de croitorie bărbătească

Henric Schaffer

ARAD, Piața Andrassy. (Casa
Nr. telef. 208.)

Am onoarea a strage atențiunea onorabilului public asupra
cafenelei „FUMET“
pe piața libertății (Casa Domány)
ce să bucură de bună reputație și unde
se pot capta în toată vremea mâncări
calde, beuturi reci, cele mai fine vinuri
de sticlă, bere, șampanie și beuturi spir-
tuose.
Bucur rece. Deschis până dimineața.
Musica țigănească.
Se roagă protecție, cu stima
Weinberger S. conducător.
Se caută subabonenti pentru ziarele
din ce și Pesta.
Abonament de cafea pentru dejun și
oțel se face cu prețurile cele mai estine.

Nu mai pe scurt timp!

Noutăți de senzație!

Am onoare a înștiința pe onoratul public, că pe
bulevardul Principele Josif (József főherceg ut) Nr. 11

Am aranjat un atelier electrical de fotografie pe hârtie

în care în decurs de 5 minute face o fotografie admirabilă pe hârtie, pe care onor. public o poate lua
imediat, cu prețuri fabuloase de estine:

1. fotografie vizit până la trei persoane 25 cr. (50 fil.)
1. grupă cabinet 50 cr. (1 cor.)
3. cărți postale cu fotografia 1 cor.

Solicitând vizitarea onor. public

Rămân cu deosebită stima

Kohn Lajos

fotograf.

473

BANI

pe proprietăți de pământ, case până la 60—
a valorii nominale cu amortizație de 5—62

Conform sumei împrumutate pe lângă 4, 4½.

Credit personal pe seama oficerilor, pensionari
și funcționarilor.

Convertirea de datorii cu procente mari

Imprumut anticipativ nu este.

Szathmáry Dezső

440

instituit de împrumuturi de bani.

ARAD, Strada Deák Ferenc Nr. 33.

(edificiul camerei advocaționale).

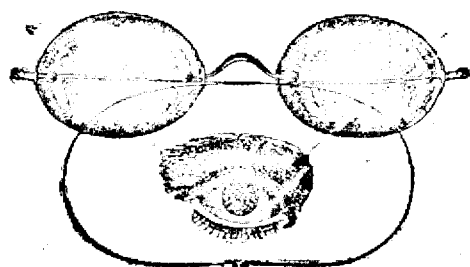
Agente se acceptază.

Foarte importanți pentru toți, cari poartă ochelari

Diaphragma și ochelarii noi — perpha ai
RODENSTOCK fără reflex din fabrica de articole
a lui G. Rodenstock din München.

Fără rame!

Sticlă de
cristal, o-
mogenă
foarte stră-
vezie.

Cei mai buni și perfecți pentru vederea cu
pătrunzătoare, pentru crutarea și mențin
forței vizuale.

Singurul reprezentant
în Arad și jur

Samuil Dick

orologier și fa-
articol opti-
Străzii Ioan W.